

Vyložte mi sen této noci

O svém snu, který měl ve vězení v noci ze 4. na 5. března 1415, napsal Jan Hus v dopise svému nejvěrnějšímu příteli, Janovi z Chlumu: *Vyložte mi sen této noci: Spatřil jsem, jak preláti chtěli v Betlémě zničit všechny obrazy Kristovy a také je již ničili. Následujícího dne jsem vstal a spatřil jsem mnoho malířů, kteří zhotovili ještě více a krásnějších obrazů, na než jsem patřil s radostí. Malíři pak s četným zástupem pravili: "Nechť přijdou biskupové a kněží a zničí nám je!" Nad tím se radovali mnozí zástupové a já s nimi. Když pak jsem procitl, poznal jsem, že se usmívám.*

Sny jsou důležité, máme je v Bibli a stojí na nich i základy moderního psychologického pojetí člověka s jeho vědomím a nevědomím. Vzpomeňme si na Freudův výklad snů! I Jan Hus tedy viděl, že jeho sen je důležitý. Pro výklad snu je důležitá situace, v níž se člověku zdá. Přiblížím ji několika větami: Hus nechal na zdi Betlémské kaple vypsát v latině texty o šesti bludech (...). Štěpán Pálec, někdejší Husův přítel a v Kostnici úhlavní nepřítel, byl jimi tak rozrušen, že je chtěl nechat zničit. To vyvolalo Husovy úzkostné sny.

Jenže sny mají ještě širší dosah - vypovídají totiž o tom, co si člověk uvnitř přeje - a snad i něco o budoucnosti, co ve svém nevědomí tuší, protože nevědomí si lépe uvědomuje následky některých současných dějů, než vědomí. Sny však mluví řečí symbolů. Husovy sny vyložil rytíř Jan z Chlumu: *Obraz Kristův na stěnách vymalovaný je jeho život, hodný následování. Rovněž Písmo svaté nezničitelné, tamtéž napsané. A to obojí se pokoušejí nepřátelé kříže Kristova zničit navečer, kdy slunce spravedlnosti jim zajde, čímž se myslí jejich převrácený život, a mají za to, že obojí v paměti lidu v zapomenutí padne. Ale druhý den, když slunce spravedlnosti vyjde, kazatelé obojí skvěleji obnovují a malují, co v uši mluveno a téměř již v zapomenutí kleslo, po domech hlásající. A z toho všeho vzejde mezi lidem velká radost. A přestože byl Hus vydán, složil své slabé tělo a byl ponížěn, přece v budoucnosti s tím, jenž přebývá na nebesích, jako kdyby ze sna tohoto bídného života procitl, posměch si bude činiti z těch ničitelů obrazů a zároveň Písma. Ba snad i nyní s Božím dopuštěním ony obrazy a ono Písmo obci a milým svým přátelům s největší horlivostí jasněji obnoví a vymaluje.*

Jenže Husovy sny se splnily i ve skutečnosti: Betlémská kaple byla nakonec zbořena - a poté obnovena a její stěny vymalovány obrazy z Jenského kodexu. V současnosti patří Betlémská kaple ČVUT - a jen občas se v ní odehrávají bohoslužby. Usmíval by se nad tím Hus?

Kdybychom se vrátili k malbám na stěnách Betlémské kaple, byly tam vybrány takové, které zrcadlí dobu malby - 50. léta, takže působí také protikatolicky a trochu komunisticky. Ale nezapomeňme, že Hus byl také věrný katolík!

A vůbec, jak by viděl naši dnešní situaci Jan Hus, kdyby procitl? Líbilo by se mu, že má tolik soch a že se jeho památka stále připomíná? Některé sochy má Hus dokonce mezi indiány v Jižní Americe, kde působí Jednota bratrská, která na něj také navazuje. Domnívám se, že ne - vždyť si nebudoval kult osobnosti, sám ze sebe si dělal legraci, dopisy končil slovy: *Pamatujte na husu, přátelé moji!*

Naopak zřejmě by se Husovi líbilo i ledacos, co se dnes děje v katolické církvi. Hus bojoval proti zbohatlivosti církevních hodnostářů, stejně jako papež František. Když psal z vězení 4. ledna 1415 Janovi z Chlumu, ohledně Večeře Páně pod obojí, doporučoval *"může-li to býti, pokuste se, aby bylo povoleno podávati alespoň těm, kdo by o to ze zbožnosti požádali s náležitým uvážením okolností."* Právě tak to katolická církev učí po 2. vatikánském koncilu. Hus by tedy asi dnes nebyl protikatolík. Co by se mu líbilo na evangelících a husitech? Určitě důraz na

kázané slovo, vždyť Hus proslul jako kazatel, všude se za ním táhly davy. S tím, že se faráři žení, by se musel asi vyrovnávat, ale snášel by to nejspíše lépe než kněžský konkubinát, proti němuž mluvil. Hus vystupoval proti světské moci církve a jejímu bohatství, kterou viděl v protikladu s chudým Kristem. Vystupoval ale i proti boháčům, kteří neberou ohled na chudé - třeba v kázání o boháči a Lazarovi. Kdyby Hus procitnul ze svého 600 let dlouhého spánku, co by chtěl, aby stálo na stěnách Betlémské kaple dnes? Zřejmě by to bylo slovo o míru, který byl pro Husa tak důležitý, že si chystal do Kostnice kázání na téma mír. Nikdy tam ovšem nemohlo zaznít, takže je známe jen z knižní podoby. Hus viděl mír v trojí podobě - s Bohem, se sebou samým a s bližním. Domnívám se, že dnes je mír stejně aktuální téma, jako v Husově době. Jenže na stěnu Betlémské kaple by Hus nechal vepsat jistě i sociální apel - přečtěme si jeho kázání o boháči a Lazarovi! A Hus by nebyl Husem, kdyby v jeho kapli chybělo poselství víry - možná po šesti stech letech nějaké společné, víry, na které se po šesti stech letech shodnou křesťané s židy, muslimy, buddhisty, sekulárními humanisty i ateisty. Třeba by to bylo něco ze spirituálů, které se zpívaly v hnutí Martina Luthera Kinga, a které vyhlíží dál do budoucnosti do dalších stovek let, které máme jistě společně před sebou: *Není proč se bát, pojd'me s druhem druh, cíl je blízko nás, jednou budem dál.*

(Výklad Husova snu, 2016?, zřejmě nepublikováno)